

SECTION 4.

MANAGEMENT, PUBLIC MANAGEMENT AND ADMINISTRATION

Басманова Аліна Станіславівна

студентка 3 курсу,

спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»,

кафедра публічного управління, менеджменту інноваційної діяльності та

дорадництва ННІ неперервної освіти і туризму

Національний університет біоресурсів і природокористування України, Україна

Науковий керівник: Грищенко Ірина Миколаївна

доктор наук з державного управління,

заступник директора ННІ з наукової роботи

Національний університет біоресурсів і природокористування України, Україна

РЕІНТЕГРАЦІЯ ВЕТЕРАНІВ І УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ ТА ЧЛЕНІВ ЇХ СІМЕЙ В ЦИВІЛЬНЕ ЖИТТЯ НА РІВНІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

***Анотація.** Важливим завданням для України є забезпечення повноцінної реінтеграції до цивільного життя ветеранів і учасників бойових дій та членів їх сімей. Процес їх реінтеграції відбувається за допомогою комплексних механізмів та має позитивне значення як для них самих, так і для суспільства в цілому. Події російсько-української війни, зокрема її повномасштабного етапу, можуть збільшити кількість ветеранів і їхніх близьких, котрим опікується Мінветеранів, до 5 млн, тому удосконалення механізмів реінтеграції є першочерговим завданням держави і кожної територіальної громади.*

Перехід від військової служби до цивільного життя - це процес змін в умовах зайнятості та у фінансово-економічному, морально-психологічному становищі учасників системи переходу, трансформації стосунків у сім'ї та ставленні до них суспільства під час реінтеграції до цивільного життя.

Формування системи переходу, яка сприятиме комфортній реінтеграції до цивільного життя учасників бойових дій, ветеранів та членів їхніх родин, сприятиме їх соціальній захищеності, матиме позитивний зворотний зв'язок, зокрема у вигляді підвищення суспільної значущості та поваги до військової служби, мотивації громадян до вступу на військову службу є надзвичайно суспільно затребуваною.

Метою формування системи переходу від військової служби до цивільного життя є запровадження механізму ефективного державного управління, спрямованого на встановлення системи правових і соціальних гарантій, що забезпечують реалізацію конституційних прав і свобод, задоволення матеріальних і духовних потреб учасників системи переходу [6, 100].

Суспільна та економічна реінтеграція є двостороннім процесом взаємодії, що передбачає можливість учасників системи переходу задовольнити свої власні матеріальні, духовні потреби та зробити внесок у відновлення та розвиток територіальної громади [5], до якої вони реінтегруються, а також заінтересованість територіальної громади у використанні їх потенціалу і включає два взаємопов'язаних компоненти реалізації:

1) розроблення органами місцевого самоврядування відповідних програм реінтеграції учасників системи переходу з урахуванням принципу гендерної рівності й принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

2) активну позицію учасників системи переходу щодо участі у заходах, необхідних для їх ефективної суспільної реінтеграції.

Перехід здійснюється за напрямками, що впливають на якість життя та успішність суспільної та економічної реінтеграції учасників системи переходу, зокрема захист здоров'я, в тому числі психічного, забезпечення житлом та освітою, надання можливості творчого самовираження, самореалізації, самоідентифікації та зайнятості, створення умов для економічної незалежності та залученості до життя територіальної громади [4].

До 2014 року згідно Закону України “Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей” [1] певним категоріям учасників системи переходу було надано широкий перелік пільг, правових і соціальних гарантій та компенсацій, однією із основних складових яких є право на соціальну та професійну адаптацію до умов життя в цивільному середовищі за рахунок коштів державного бюджету.

Наразі вже закінчується 2023 рік. Вже 9 років триває російсько-українська війна. Значно змінилися підходи до реінтеграції осіб від військової служби до цивільного життя. Сьогодні перехід від військової служби до цивільного життя учасників системи переходу включає психологічну та правову допомогу, соціальну та професійну адаптацію. Разом з тим зазначені інструменти допомоги та адаптації потребують приведення у відповідність із сучасними викликами [2].

На теперішній час в державі відсутня єдина комплексна система переходу від військової служби до цивільного життя.

Одним з нових проєктів щодо підтримки реінтеграції до цивільного життя ветеранів війни є реалізація проєкту міжнародної технічної допомоги “Підвищення стійкості українців шляхом зміцнення потенціалу психосоціальної підтримки для ветеранів”, що розрахований на 2023-2024 роки. Зокрема, протягом перших шести місяців впровадження проєкту Міжнародна організація з міграції (МОМ) підтримала Мінветеранів у процесі створення та розбудови перших в Україні Центрів ветеранського розвитку [3].

Створення Центрів ветеранського розвитку у всіх регіонах України – один із наших пілотних проєктів. На базі вже відкритих таких закладів проходять навчання ветерани війни та їхні рідні. Подальший перезапуск складових професійної адаптації сприятиме працевлаштуванню й підвищенню рівня конкурентоспроможності цих осіб на ринку праці. Крім того, у Центрах ветеранського розвитку чотирьох пілотних регіонів активно йде підготовка майбутніх помічників ветеранів. Наразі понад 420 осіб виявили бажання долучитися до цього “пілоту” [4]. По завершенні навчання та підготовки їх працевлаштують у Сервісному центрі помічника ветеранів у кожній територіальній громаді, що бере участь у проєкті.

Також серед пріоритетних проєктів міністерства – забезпечення надання якісних послуг із медичної і психологічної реабілітації ветеранів, членів їхніх родин та цивільних осіб, які постраждали внаслідок російської збройної агресії проти України.

Висновки. Аналізуючи сутність та особливості впливу суспільства на процес реінтеграції ветеранів, нам вдалось неодноразово переконатись, що реінтеграцію найкраще розглядати з перспективи результату та процесу. Процес реінтеграції структурно та змістовно залучає в себе всі основні державні компоненти, але що найважливіше, участь в ньому беруть не лише ветерани та їхні родини, але також інші представники територіальних громад та спільнот. Якщо результатом реінтеграції ми вважатимемо успішну адаптацію ветерана до умов сучасного соціуму, то роль суспільства та особливо територіальних громад неможливо переоцінити. Окремої уваги потребує реінтеграція військових з інвалідністю, яку вони набули внаслідок бойових дій, тут інклюзивність цього

процесу залежить не тільки від держави та її інституцій, але також від тих, хто буде оточувати ветерана впродовж всього шляху його реінтеграції.

Список використаних джерел:

1. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України №2011-ХІІ від 20.12.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>
2. Реінтеграція ветеранів. Укрінформ мультимедіа платформа іномовлення України. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3765976-reintegracia-veteraniv-laputina-obgovorila-posilenna-spirvpraci-z-golovou-predstavnictva-mom.html>
3. Стратегія формування системи переходу від військової служби до цивільного життя на період до 2032 року. URL: https://mva.gov.ua/storage/app/sites/1/uploaded-files/Проект_Стратегії.pdf
4. Важливі інструкції та добірки взаємодопомога на війні. Як в Україні допомагають ветеранам. від 12.09.2023 року URL : <https://ukrainer.net/yak-dopomahaiut-veteranam/>
5. Semenushyn, Mykola O.; Hryshchenko, Iryna M.; Alekseieva, Kateryna A.; Oliinyk, Volodymyr V.; Buha, Hanna S. Research of features of professional self-actualization of civil servants through the determinants of information security. *Revista San Gregorio*. Num. 42 (2020). Special Edition-2020. P. 41–53. <http://revista.sangregorio.edu.ec/index.php/REVISTASANGREGORIO/rt/metadata/1537/5>
6. Gryshchenko, I. M. Development of the capacity of territorial communities. *Науковий вісник Полісся. Чернігів: ЧНТУ*, 2018. № 2 (14). Ч. 1. С. 98–104. DOI: 10.25140/2410-9576-2018-1-2(14)-98-104 http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvp_2018_2%281%29__15